Onderwaterwereld

Karen Curé (auteur)
Abne Herrebout (illustrator)

Zin om een bijzonder verhaal te lezen?
Tijdens een auteurslezing bedachten leerlingen van het 5de leerjaar basisonderwijs dit sprookjesverhaal.
Ze verzonnen ongewone personages, plaatsen waar ze wel of niet wilden zijn, vertelden hun dromen of deelden een wens.
Met deze sprookjes gingen de auteur
en de illustrator aan de slag.

Veel leesplezier

Auteurslezing:
School De Sterre-Spits, 22 november 2018

Met dank aan de bibliotheek van Evergem voor de organisatie van de auteurslezing en aan Karijn Vannerum en Caroline Delannoy voor de kritische noten.

Meer informatie: www.karencure.be

Kaya, Kaya, word wakker.'

Kaya opent haar linkeroog. Ze lag zo lekker op het strand te dommelen in de late zomerzon. Het zal snel weer winter zijn en winters in IJsland zijn kil en donker, zeker in het weeshuis waar ze woont.

'Kaya, je moet ons helpen.'

Wie roept haar? Ze is alleen op het strand. De stem komt uit de zee. Is er iemand aan het verdrinken? Vlug springt ze recht en holt ze naar de waterlijn. Een hoofd komt uit de schuimende golven. Het is een meisje met lang blond haar.

'Kom vlug uit het water,' roept Kaya. 'Je gaat bevriezen.'

Zelfs tijdens de zomer is het water van de zee ijskoud. Alleen bij de monding van de rivier is het warm omdat de rivier het water van de warmwaterbronnen meedraagt. Kaya springt in het water en trekt het meisje aan de armen omhoog. De staart van een grote vis slaat tegen haar benen. Ze gilt en valt achterover. Ze wist niet dat hier zulke grote vissen zaten, toch niet zo dicht bij het strand. Opnieuw probeert ze het meisje te grijpen maar de vis slaat weer toe. Het water is troebel en ze ziet geen hand voor haar ogen. Ze klemt haar tanden op elkaar, trekt en duwt en sleurt het meisje het strand op. Hijgend ploft ze neer op de keien. Dan voelt ze de staart opnieuw tegen haar benen slaan. Ze wrijft haar ogen uit. Er is geen vis. Het meisje is een zeemeermin.

'Je hebt me bont en blauw geslagen en zie hoe mijn staart erbij hangt, mijn vin is gescheurd.'

Beteuterd kijkt Kaya de zeemeermin aan. Ze ziet er inderdaad gehavend uit. Zijzelf is er ook niet zonder kleerscheuren afgekomen. Haar oog voelt blauw, ze heeft een grote schram op haar arm en ze is doorweekt. Als ze hier lang blijft zitten, zal ze nog een longontsteking opdoen.

'Hoe weet je wie ik ben?' vraagt Kaya kleintjes.

'Ik ben Minne,' zegt de zeemeermin. 'Ik heb je al dikwijls hier gezien op het strand, al van toen je een kleuter was. Maar nu heb ik heb je hulp nodig.' Minne wordt ernstig. Ze wenkt Kaya en zwemt naar de monding van de rivier. 'Zie hoe vuil het water is', zegt ze, 'en al dat vuil komt de zee in. De vissen en scheldieren gaan dood, reuzenalgen verstikken ons en wij krijgen nauwelijks adem. Kaya, het leven in de zee gaat kapot. Help ons.'

Kaya bibbert. Haar natte kleren plakken tegen haar lijf. Vanop het rotsblok merkt ze op dat de rivier donkerbruin is in plaats van helderblauw. Dat is vreemd. Vorige week was het water nog zo helder als kristal. Hoe kan het dan nu zo vuil zijn?

'Ik beloof je dat ik het zal uitzoeken,' zegt Kaya plechtig. 'Kom morgen terug, rond dezelfde tijd.' Met deze woorden neemt Kaya afscheid en gaat op pad.

Ze volgt de loop van de rivier in de omgekeerde richting. Hoe verder ze gaat, hoe vuiler de rivier wordt. Ze komt bij de oude boerderij van Antonio. Antonio is net als zij opgegroeid als wees. Niemand weet waar hij vandaan komt. Meer dan twintig jaar geleden spoelde hij in IJsland aan en sindsdien verzamelt hij zelf alles wat aanspoelt.

Achter de boerderij maakt de rivier maakt een bocht. Kaya volgt de oever tot ze oog in oog staat met een enorm groot beest. Het heeft een brede snuit, een lichaam taai als een olifant en korte dikke poten. Met zijn leerachtige lippen trekt hij graspollen uit de grond. Voorzichtig zet Kaya een paar stappen achteruit. Als dat dier me aanvalt, duwt hij me zo plat als een vijg, denkt ze.

'Kaya, fijn om je te zien.'

Kaya herkent de stem met de zangerige toon. Het is die van Antonio. Hij komt naar haar toegelopen. 'Aanschouw mijn nieuwste paard,' zingt hij. 'Is het geen juweeltje?'

Kaya verslikt zich. 'Paard?,' roept ze. 'Dit is een walvis op poten.' Ontzet ziet ze hoe het dier hele graszoden uit de grond trekt en in de rivier gooit.

'Nellie is een nijlpaard,' zegt Antonio verongelijkt, 'ze is het liefste dier op Aarde. Ze zal nog geen vlieg kwaad doen. Ze is alleen een beetje onstuimig.' Antonio klopt liefkozend op Nellie's rug. 'Help je even, ze moet het water in, anders droogt ze uit.'

'En hoe moeten we die tientonner het water in krijgen?'

'Een duwtje, meer heeft ze niet nodig.'

'Een duwtje?' Maar verder komt Kaya niet. Nellie knippert met haar ogen. Ze draait haar logge lijf om en stapt doodgemoedereerd de warme rivier in. Ze heft haar stompje staart omhoog en poept in het water. De nijlpaardenmest vermengt zich met de omgewoelde aarde. Onmiddellijk begrijpt Kaya waarom de rivier zo vervuild is. Dit moet ophouden en wel nu. Ze probeert het aan Antonio uit te leggen, maar die heeft er geen oren naar.

'Antonio, geloof me, een nijlpaarden hoort thuis in Afrika, niet hier in IJsland.'

'Geen denken aan,' roept Antonio. 'Het schip waar ze op zat is tegen een ijsberg gevaren. Nellie is hier aangespoeld en niemand wil haar.'

'Maar je mag haar niet zomaar in de rivier laten lopen. Het vuile water stroomt in de zee en daar gaat alles kapot.'

'Als ik het geld had, bouwde ik een winterpaleis voor haar, maar ik ben zo arm als een luis.'

Geld, alles draait om geld. Kaya laat Antonio achter bij zijn grote liefde en gaat naar het weeshuis. Ze moet een plan bedenken, maar eerst moet ze droge kleren zoeken.

De volgende middag zit ze opnieuw op het strand. De hele nacht heeft ze in haar bed gewoeld. Misschien heeft ze een plan. Ze moet het met Minne bespreken. Lang moet ze niet wachten. Van ver herkent ze de grote blauwe vissenstaart en even later komt een hoofd met lang blond haar uit het water. Kaya gaat op een steen in het water zitten en vertelt over Antonio en Nellie. Voorzichtig legt ze haar plan uit. Ze wil duiken waar het schip van Nellie gezonken is. Ze hoopt er waardevolle dingen te vinden. Minne luistert aandachtig, maar zodra Kaya is uitgesproken, slaat ze haar ogen neer.

'Dat is een mooi plan, maar het gaat niet. Wij mogen daar niet komen.'

'En waarom niet? Het schip ligt toch onder water, dat is toch jullie wereld?'

'Het schip is van de bovenwaterwereld, ook al ligt het nu onder water. We mogen daar niet komen. Maar jij kan er naar toe,' zegt Minne plotseling.

'Maar ik kan helemaal niet zwemmen,' roept Kaya, 'en zeker niet onder water.'

'Dan leer ik het je.' Minne kijkt haar vastberaden aan. Kaya aarzelt. Ze is bang van het zoute water met de onberekenbare golfslagen. Ze is bang om dieper te gaan dan waar ze kan staan, om geen grond meer onder haar voeten te hebben. Anderzijds is ze nieuwsgierig en wil ze Minne helpen.

'Goed,' zegt ze dan.

De volgende dag beginnen ze eraan. Van Antonio leent Kaya een waterpak. Het is haar wat te groot, maar het zal haar hopelijk warm houden. Minne leert haar hoe ze moet kauwen op zeewier zodat ze langer zonder lucht onder water kan blijven. Dan leert ze Kaya schoolslag zwemmen, daarna crawl en als dat lukt, de zeemeerminnenslag. Dat laatste lijkt op vlinderslag, maar grotendeels onder water. Na enkele dagen beweegt Kaya sneller door het water dan op land.

Een paar weken later is het zover. Kaya en Minne zwemmen naar de plaats waar het schip ligt.

'Waar is de ijsberg?' vraagt Kaya verwonderd, als ze op de plaats toekomen. In de hele wijde omgeving is geen ijs te vinden, zelfs geen klontje.

'Het was een verdwaalde ijsberg,' legt Minne uit. 'Een ijsberg die was losgekomen door de opwarming van de Aarde.'

Kaya kijkt naar de zon en de maan die gelijktijdig aan de hemel staan. Dat moet een teken zijn, denkt ze. Minne geeft haar zeewier.

Kaya stopt het in haar mond. Voorzichtig kauwt ze er op en duikt naar de bodem van de zee.
De druk in haar oren neemt toe. Ze ontploffen bijna. Kaya kauwt harder op het zeewier en laat zich nog dieper zinken. Nog even en ze staat op de bodem van de zee. Ze trappelt in het mulle zand. Ze knipt het licht van haar zaklantaarn aan. Kleine vissen schieten tussen haar benen. Ze wil lachen, maar bedenkt dat ze haar mond niet mag openen. Maar waar is het schip? Een nieuwe school vissen zwemt rakelings langs haar heen. Waar kwamen die zo plotseling vandaan? Ze besluit ze te volgen. Met enkele krachtige slagen komt ze de school naderbij, maar dan keren de vissen zich om en schieten de andere kant op. Kaya vloekt binnensmonds, draait zich om en volgt de vissen opnieuw. Plotseling zijn ze opnieuw verdwenen. Verbaasd richt ze haar zaklantaarn in de richting van de verdwenen vissen. Voor haar ligt een metalen constructie. Ze heeft het schip gevonden.
De romp is gescheurd. Ze wurmt zich erdoorheen. Op de tast zwemt ze door het ruim. Ze zoekt een weg naar de kajuit. Een trap. Ze omklemt de leuning en volgt die naar boven. De deur is open. Ze kan er zo binnen. Hier moet ze in de stuurhut zijn.
Ze zwemt door de stuurhut, de kajuiten, het keukentje, bang en nieuwsgierig voor wat ze zal vinden. Ze opent alle kasten en ruimtes. In de schuiflade onder het bed liggen vreemde zilveren munten. Ze wil er naar graaien, maar houdt nog net haar hand stil. Er ligt een slang boven op de munten. Een gestreepte zeecobra. Hoe komt die hier? Is die ook met het schip meegevaren? Kaya weet niet wat ze moet doen. Haar zeewier is bijna op. Ze moet naar boven om lucht te happen, maar ze zou zo graag de muntstukken meenemen.

Voorzichtig strekt Kaya haar hand en legt die boven op de kop van de cobra. De cobra doet niets. Met een daverend hart aait Kaya hem van kop tot staart. Met twee zwarte ogen kijkt de cobra haar aan. Ze houdt haar kop scheef. Als hij me bijt, ga ik dood, denkt Kaya, maar de cobra bijt niet. De cobra wiebelt wat heen en weer en glijdt weg onder het bed. Vlug grijpt Kaya naar de munten. Plots is de cobra terug en valt aan. Geschrokken laat Kaya twee munten vallen, ze heeft er nog enkele in haar vuist.

Die klemt ze dicht. Ze moet onmiddellijk naar het wateroppervlak, maar niet te snel, anders ontploffen haar oren. Langzaam stijgt Kaya. Als ze boven water komt, is ze uitgeput. Ze houdt haar arm in de lucht en met enkele woorden legt ze uit wat er is gebeurd.
Razendsnel zuigt Minne het gif uit de wonde. Ze brengt Kaya naar het strand en plakt een zeester op haar arm die ze zo lang mogelijk op de wonde moet houden. Kaya strompelt naar het weeshuis en op haar kamer valt ze in een diepe slaap.

De volgende dag voelt ze zich beter. Blij loopt ze naar Antonio en laat hem de zilveren munten zien. Die haalt zijn neus op. 'Dat zijn oude Belgische Franken,' zegt hij. 'Die zijn al lang niet meer in gebruik. Die zijn niets meer waard.'
Kaya bijt op haar lip. Het was nog wel zo'n mooi plan. Ze kijkt naar Nellie, naar de rivier vol nijlpaardenstront. Ze rilt. Dan krijgt Kaya een nieuw idee.
'Antonio,' roept ze, 'als we elke dag de mest uit de rivier scheppen, dan komt de vuiligheid niet meer in de zee.'

'En wat moet ik dan met al die nijlpaardenmest doen?
'Je laat het drogen en steekt er je openhaard mee aan.'
'Mijn openhaard? Die heb ik al in geen jaren meer gebruikt.'
'Juist, omdat hier geen bomen zijn en hout veel te duur is, maar nu hebben we nijlpaardenmest.'
Antonio wrijft over zijn kin. 'Dat is misschien nog niet zo'n slecht idee.' Dan flikkeren zijn ogen. 'Wie weet kan ik de mest ook verkopen en verdien ik er nog iets mee.'
Samen met de kinderen van het weeshuis scheppen Kaya en Antonio de mest uit de rivier. In de schuur legt Antonio de mest te drogen. Er is genoeg om de hoeve en het weeshuis mee te verwarmen. Er is zelfs genoeg om te verkopen en niet veel later kan Antonio een mooi huis bouwen.

Kaya wil niet in een mooi huis wonen. Ze gaat liever de zee in, samen met Minne. Ze leert ontelbare algen kennen en vreemde soorten zeedieren en ze kan steeds dieper duiken en gaat steeds verder. Ze zwemt nu als de beste onder water. Minne laat haar kennismaken met de andere zeemeerminnen en -mannen. En zo is Kaya het eerste meisje van de bovenwereld dat met de onderwaterwezens waakt over de zee. En af en toe gaat ze Antonio helpen. Hij houdt nog altijd veel van Nellie.

Uit welke sprokkels ontstond dit verhaal?

Personages:
Kaya, 15 jaar, lang haar, kan niet zwemmen
Antonio, 27 jaar, was vroeger arm, maar nu rijk. Zijn lievelingsdier is een nijlpaard
Zeemeermin (Minne): lange blonde haren en een prachtige blauwe vin.

Welk voorwerp van vroeger wil je vinden?
Een Belgische Frank

Wat is het spannends dat je ooit hebt gedaan?
Een cobra geaaid.

Noem een gezellige plaats / een plaats waar je wil zijn.
Bij een openhaard/ Op IJsland.